

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

No. 2050/1936.

Examenale prosinodale.

Spre orientarea celor interesați comunicăm, că examenale prescrite de Ș-ul 22 din Decretul XVI al Sinodului diecezan din 1926 pentru preoții cari au absolvat studiile teologice dela 1926 încoace, se vor ține la Seminarul teologic din Oradea în zilele de 6 și 7 Iulie crt. Candidații se vor prezenta în 6 Iulie crt. la orele 8 dim., iară în 7 Iulie crt. seara vor începe exercițiile spirituale cu seria II-a a preoților.

Toți cei obligați la aceste examenale, până în 25 Iunie crt. vor anunța Ordinariatului, că la care studiu se vor prezenta.

Oradea, 2 Iunie 1936.

No. 2161/1936.

Catedrele vacante la școlile secundare diecezane.

În conformitate cu Art. 12 din legea asupra raporturilor dintre școlile secundare confesionale române și Ministerul Instrucțiunii, promulgată cu data de 5 August 1929 No. 1799, prin aceasta publicăm, că la școlile secundare ale Diecezei noastre sunt vacante următoarele catedre :

I. La Liceul de băeți din Beiuș :

1. Limba română (No. 3).
2. Limba latină-elină (No. 5).
3. Limba franceză (No. 6).
4. Filosofie-drept (No. 10).
5. Matematici cu fizică (No. 12).
6. Fizică-chimie (No. 13).
7. Muzică vocală (No. 16).
8. Educație fizică (No. 17).

II. La liceul de fete din Beiuș :

1. Limba română (No. 2).
2. Limba română (No. 3).
3. Limba latină (No. 4).
4. Limba franceză (No. 6).
5. Filosofie-drept (No. 10).
6. Științe naturale (No. 14).

7. Caligrafie-desemn (No. 15).

8. Lucru de mână (No. 18).

9. Gospodărie (No. 12).

III. La școala normală diecezană din Oradea :

1. Limba franceză (No. 4).
2. Științele pedagogice (No. 5).
3. Matematici (No. 8).
4. Fizico-chimie (No. 9).
5. Educație fizică (No. 14).

Pentruca cineva să poată fi numit profesor sau maestru cu titlu provizoriu, pe lângă condițiunile prevăzute în legea învățământului secundar, mai trebuie să îndeplinească — conform art. 10 din legea specială — și următoarele condițiuni :

1. să fie de religiunea gr. cat. (unită) ;
2. profesorii bărbați, cu excepțiunea maestrilor, să fie absolvenți de Teologie, sau cel puțin studenți în Teologie.

Profesori titulari definitivi la liceul de băeți din Beiuș și la școala normală diecezană din Oradea nu pot fi decât numai preoți hirotoniți.

Cererile pentru catedrele de mai sus însoțite de actele justificative (extras de botez, certificate de studii, de examenale și de serviciu) se vor înainta Episcopiei române unite din Oradea până la data de 1 August crt.

Oradea, 13 Iunie 1936.

No. 2162/1936.

Primiri la institutale diecezane.

Taxele de întreținere la institutale diecezane pe anul școlar 1936/37 vor fi :

1. La Seminarul din Oradea, unde se primesc elevi de liceu, elevii școalei normale diecezane și elevi de cl. III. și IV. dela școala de aplicație : 6000 Lei.
2. La Internatul Pavelian de băeți din Beiuș : 6500 Lei.

3. La Internatul Pavelian de fete din Beiuș: 10.000 Lei. (Taxa întregă pentru elevele gr. cat. din Dieceza Orăzii va fi 8000 Lei).

Elevii și elevele, din clasele secundare cari în anul școlar 1935/36 au media generală peste 8 fără a avea la nici un studiu notă mai mică de 7 vor putea fi primiți gratuit.

Cererile pentru primire se vor înainta Rectoratelor respective până la data de 10 Iulie crt.

Către cereri se vor adnexa:

1. Extrasul de botez;
2. Certificatul școlar;
3. Certificatul de paupertate (cei ce solicită favor sau locuri gratuite).

Frații, preoți cele de mai sus le vor publica celor interesați, îndemnându-și credincioșii, ca să-și dea copiii în aceste institute diecezane, unde vor primi cea mai aleasă creștere.

Oradea, 13 Iunie 1936.

No. 1999/1936.

Monumentul Gh. Șincai în Bobota.

Societatea culturală »Gheorghe Șincai« din parohia noastră Bobota a luat inițiativa ridicării unei cruci de piatră la mormântul nemuritorului cronicar al neamului Gheorghe Șincai, care își doarme somnul de veci aproape de locul, unde era vechea biserică din Bobota.

Pentru adunarea fondului necesar la ridicarea monumentului, On. Minister al Ocrotirilor Sociale a aprobat vinderea unor cărți poștale cu chipul lui Gh. Șincai.

Din aceste cărți poștale susnumita societate va trimite tuturor oficiilor noastre parohiale, cari își vor da toată silința ca să le plaseze între credincioși având cu toții datoria de a contribui la eternizarea memoriei marelui istoric al neamului și preot al bisericii noastre.

Sumele ce se vor realiza se vor trimite la adresa: Societatea Culturală Gh. Șincai în Bobota (jud. Sălaj).

Oradea, 15 Iunie 1936.

Congresul Agrului la Tășnad

6—7 Iunie

Zilele de 6—7 Iunie au fost adevărate zile de sărbătoare și înălțare sufletească pentru populația orășelului sălăjan—Tășnad. A. G. R. U. și-a ținut aici, în aceste zile, obișnuitul congres anual, patronat de I. P. S. Sa Dr. Valeriu Tr. Frențiu. Dar bucuria nu sălășluia numai în adâncul sufletelor. Cerul senin, în straiul lui luminos, lua parcă și el parte la marea sărbătoare. Gara încinsă în ghirlande de frunză și flori și fluturând culorile naționale era parcă mai primitoare decât oricând. Orașul semănat pe coama unei coline părea mai înalt și turlile celor trei biserici cercetau parcă lumea ce venea din toate părțile. În oraș o atmosferă solemnă. Toți sunt pătrunși de importanța marelui act ce se va săvârși. După ce ai străbatut străzile curate și îngrijite și ai ajuns lângă școala primară de lângă primărie, privirea îți este pironită asupra unei porți frumoase, ridicată din frunză și flori și purtând inscripția »Bine ați venit!«. Este poarta ridicată în onoarea I. P. S. Sale, pe șoseaua ce vine dela Șimleu. Tășnădenii sunt fericiți de-a putea găzdui un congres, afabili și foarte ospitalieri.

Primirea oaspeților.

Încă de dimineață au început să sosească oaspeții de prin împrejurimi, iar la orele 15³⁶ au sosit în gara Tășnad oaspeții Orădeni, în frunte cu comitetul diecezan. La gară au fost primiți de comitetul Agru-lui local și autorități. Cuvântul de bun sosit l-a rostit d-l notar I. Opreș, președintele Agru-lui — Tășnad, exprimându-și marea bucurie de-a putea găzdui pe oaspeții care le oferă o sărbătoare sufletească atât de grandioasă. A răspuns vicepreședintele comitetului diece-

zan d-l Ștefan Mărcuș. După incartiruirea oaspeților, la orele 16 s'a făcut primirea I. P. S. Sale Dr. Valeriu Traian Frențiu, care a sosit cu mașina dela Șimleu, întovărășit de d-l prefect al județului Dr. M. Gurzău.

Au participat dela Oradea: Păr. canonic Dr. I. Georgescu, Aug. Maghiar, Dr. L. Tăutu, Păr. V. Barbul, Dr. G. Stan, Dr. C. Tămăian, Dr. V. Gherman, Șt. Mărcuș. Profesorii: I. Buta, A. Cosma, Florea, V. Bolca, Aurel Pop, Andrei Popa, I. Crișan, V. Giurca și d-nii V. Rusu și V. Fernea.

I. P. S. Sale i s'a pregătit o frumoasă poartă triumfală și a fost viu aclamat la sosire.

I. P. S. Sa a fost salutat în numele administrației de d-l primpretor Dr. Gheorghe Popa, în numele Agru-lui Tășnad de d-l I. Opreș, iar în numele Comitetului eparhial de d-l Șt. Mărcuș, care cere binecuvântarea arhierescă asupra lucrărilor ce se vor desfășura, I. P. S. Sa Episcopul răspunde tuturor exprimându-și fericirea de-a avea alături pe »frunțași între frunțași«, dintre credincioșii I. P. S. Sale.

Activitatea de Sâmbătă.

La orele 16.³⁰ s'a celebrat o vecernie solemnă. În fața bisericii Păr. Protopop Al. Mihuț, în cuvinte călduroase a salutat pe I. P. S. Sa. Norodul adunat la această slujbă a fost atât de mare, în cât biserica s'a dovedit neîncăpătoare. A predicat Păr. Dr. G. Stan.

Seara s'a ținut în localul Casinei Române ședința Comitetului Eparhial, în care s'a discutat desfășurarea în amănunt a programului ședinței administrative de a doua zi. Remarcăm între cei prezenți, în

afară de oaspeții Orădeni înșirați mai sus, pe d-nii: Păr. can. onor. Al. Ghera, Păr. Prot. Ghilea Zalău, Dr. Pinteza Zalău, Dr. Sever Oros, notar public Tășnad Dr. Gheorghe Pop, primpretor Tășnad, Dr. Virgil Mureșan, consilier de Curte Tășnad, d-l I. Opreș, notar Tășnad, Dr. Al. Pop avocat, d-l Al. Mihuț avocat, Dr. Pinteza Tășnad, Dr. V. Oros, inv. dir. Filip, inv. dir. Știrbu Carei, d-l Sfura, Păr. I. Vlaicu Vezend, Păr. Aug. Moldovan Mălădia, Par. A. Pășcuț Sanislău, și toți preoții și intelectualii din împrejurimi.

Ședința a fost deschisă și prezidată de D-l Șt. Mărcuș, care cu mulțumire constată marele progres făcut de AGRU și care trebuie să meargă alături de Acțiunea Catolică universală, pentru a salva morala și credința. Salvându-le pe acestea, Agru-l are marea menire de-a întări biserica și statul.

A luat apoi cuvântul Păr. canonic Dr. L. Tăutu care aduce salutul d-lui președinte girant al Com. Central Dr. Al. Borza. Se dă apoi cuvântul d-lui prof. Aurei Pop, secretarul general și d-lui prof. Iacob Crișan, casierul general, cari citesc rapoartele.

La discuțiile în legătură cu aceste rapoarte iau cuvântul Păr. can. Dr. L. Tăutu, prof. Aug. Cosma, prof. I. Buta, prof. Aurel Pop, V. Bolca, prof. I. Crișan, d-l Șt. Mărcuș, d-l I. Opreș și Păr. Aurel Ghilea—Zalău.

După aprobarea rapoartelor comitetul a delegat ca raportori pentru a doua zi pe d-l prof. I. Bolca: chestiunea școlară; prof. Aug. Cosma: Idealul în Agru; Dr. Văleanu: Raporturi cu biserica dominantă; d-l Al. Mihuț, adv.: Problema clasei mijlocii românești; Șt. Mărcuș: Presa catolică.

Congresul

Duminecă dimineața.

Duminecă, 7 Iunie, a avut loc congresul. Disde-dimineață au început să sosească din toate părțile convoiurile satelor, conduse de preoți îmbrăcați în odăjdii, întovărășite de prapori și steaguri și cântând imnuri religioase. În scurt timp piața Tășnadului s'a dovedit neîncăpătoare pentru cei care doreau să asculte sf. slujbă săvârșită de I. P. S. Sa la altarul ridicat sub cerul liber.

Au slujit la Liturghia pontificală, începută la 8.30 Păr. canonici Aug. Maghiar, I. Georgescu, Dr. L. Tăutu, Al. Ghera, Păr. Cupcea, vicarul, Șimleului, Păr. Prot. Ghilea—Zalău, Păr. Augustin Moldovan—Mălădia, Păr. Dr. G. Stan, Păr. V. Barbul. Răspunsurile au fost date de corurile mixte din comunele: Cian, condus de d-l inv.-dir Coloman Titkos; Sărăuad, condus de d-l inv. dir. I. Ardeleanu senior; Unimăt, condus de d-l inv. I. Păcurar și Tășnad condus de d-l inv. Onac.

Numărul credincioșilor care au luat parte la această sărbătoare a fost de peste 8000.

La Liturghie a predicat păr. can. I. Georgescu arătând originile AGRU-lui și făcând apologia credinței noastre dela unire încoace. Din trei potire s'au cumi-

necat aproximativ 1200 de credincioși, apoi I. P. S. Sa Episcopul, însoțit de un sobor de 24 preoți, școli, comitetul Agrului și convoiul satelor a pornit în procesiune Euharistică. Remarcăm pe lângă numărul mare al credincioșilor și ordinea, mulțimea popoarelor, steagurilor și grupul de copii îmbrăcați ca îngerași ce a precedat baldachinul sub care Episcopul purta Sf. Sacrament.

La procesiune, precum și mai târziu între cuvântările cari s'au rostit poporului, a cântat muzica militară a Reg. 88 Inf. din Carei, dirijată de d-l sublocot. Gh. Șimon.

Ședința solemnă

După terminarea Liturghie și procesiunii a avut loc o ședință solemnă în sala cinematografului Royal patronată de I. P. S. Sa Dr. V. Tr. Frențiu.

Sala încăpătoare a fost frumos împodobită. Au impresionat plăcut culorile naționale și papale care au încadrat portretul M. Sale Regelui. La ședință a luat parte un public numeros și select și a fost prezidată de d-l Șt. Mărcuș.

Întâiul a luat cuvântul I. P. S. Sa Episcopul care a rostit cuvinte de încurajare și a dat binecuvântarea arhierescă asupra lucrărilor începute. Pornind dela porunca ce ni s'a dat, de a ne iubi unii pe alții, Înaltul chiriarh a arătat rolul care trebuie să-l aibă Agru: de-a adânci credința catolică, a practica și propaga iubirea față de semenii noștri.

Cunoscut fiind rolul pe care-l joacă presa în viața omenirii, I. P. S. Sa îndeamnă a se întemeia un ziar catolic. Un ziar care să nu propage ură între frați, ci dragoste care să aducă înfrățire și consolidare scumpei noastre țări. Indemnând congresul să lucreze în această direcție, declară ședința solemnă deschisă.

A luat apoi cuvântul d-l Șt. Mărcuș.

Acțiunea Agrului — spune d-sa — are un dublu caracter: religios și național. Ca popor al acestor plaiuri ne-am născut Români catolici. Și Români catolici ne-am menținut până în sec. XIV, când a început lupta pentru desființarea bisericii noastre. Până aici limba noastră era una cu credința. Și acestui fapt se datorește că puhoaietele au găsit aici o stâncă, care n'a putut fi prăbușită. Prin unirea dela 1700 ne-am încopciat din nou în făgașul vechiu. Credința cu naționalitatea au mers iar mână în mână. Toți oamenii mari ai bisericii noastre au avut în vedere aceste două lucruri importante. Acelaș lucru îl face și Agru azi. Gândul lui se îndreaptă întâi spre Papa, părintele comun al creștinătății apoi spre M. S. Regele, alăturându-i-se cu tot devotamentul de bun român. Apoi se întoarce spre corul episcopesc, căruia îi aduce omagiile și îi cere sprijin și pe viitor, pentru ca din lupta ce o duce, Agrul să iasă întărit.

Se adresează Comitetului Central, alăturându-i-se muncii ce o depune și la urmă masselor de credincioși care au venit la Congres. Prin numărul lor mare

au dovedit că credința este vie în sufletele lor și a încheiat: »Rămânem agriști în sensul Acțiunii Catolice păstrând frăție față de toți din jurul nostru și mai ales față de aceia care sunt de acelaș neam sânge și limbă cu noi«.

A luat apoi cuvântul reprezentanții diferitelor culte și autorități, aducând salutul lor congresului:

Păr. Prot. Mellau, ca delegat al Episcopiiilor Romano-catolice Satu-Mare—Oradea.

D-l Șt. Mărcuș salută în mijlocul participanților pe *Păr. Prot. Răușu*, reprezentantul bisericii ort.

Păr. Prot. Răușu, în numele credincioșilor din Protopopiatul Satu-Mare, aduce salutul său omagial *I. P. S. Sale* și congresului, spunând că nu este nici o deosebire între frați și frați, toți fiind de o potrivă de români.

D-l prim-pretor Dr. Gh. Pop, vorbește în numele administrației și ca reprezentant al guvernului și prefectului.

Păr. Lang, în numele bis. rom. cat.—Tășnad.

D-na Rozica Onac, salută congresul în numele Reuniunii sf. Maria.

Păr. Can. Dr. L. Tăutu, în numele Comitetului Central.

Păr. Peretzki, în numele bis. reformate, Tășnad.

D. I. Opriș în numele AGRU-lui—Tășnad.

Vorbește și delegatul cultului mozaic.

Se dă apoi citire următoarelor telegrame trimise *M. S. Regelui* și Nunciaturei din București:

Nunziatura Apostolica

București Lueger 5.

*Agru Diocesi Oradea congresso annuo
Tasnad implorando Benedizione Apostolica
rinnuova professione attaccamento cattedra di
Pietro figliale devozione al Papa*

Vescovo Frentiu.

Presidente Șt. Mărcuș.

M. Sale Regelui Carol II

București.

Români Uniți cu Biserica Romei, din eparhia Orăzii, întruniți în congres general la Tășnad, Vă urează domnie glorioasă, spre fericirea scumpei noastre țări.

Președinte Șt. Mărcuș.

Se aprobă.

Având în vedere, că prin demisia d-lui *Dr. V. Gherman*, postul de președinte este vacant se constituie și aprobă următoarea comisie de candidare: *Păr. can. Dr. I. Georgescu, Dr. Emil Lobonțiu, V. Oros, Dr. Gh. Văleanu, Prof. I. Buta și Dr. Gh. Pop.*

Apoi comisia pentru verificarea raportului secretarului, formată din d-nii: *Dr. I. Gherman, Dr. Al. Pop, I. Opriș, V. Bolca, Prot. Ghilea A. Consilierii Dr. V. Mureșan, Sfura Patriciu, V. Pustai și V. Onac*, și cea pentru verificarea raportului casierului alcătuită din d-nii: *Dr. Sever Oros, Dr. V. Câmpian, T. Florea, Al. Mihujiu, I. Filip și I. Cucuta.*

După aprobarea acestora s'a dat citire adreselor sosite dela *Blaj, Cluj, și Lugoj*, prin care chiriarii urează spor lucrărilor congresului precum și adresa Comitetului Eparhial al *A. G. R. U. Lugoj*, cu acelaș conținut.

A urmat apoi salutul rostit în numele Comitetului Eparhial al *Agu-lui Cluj*, de *Păr. can. Dr. L. Tăutu.*

Ca încheiere d-l *Șt. Mărcuș* a luat cuvântul aducând omagii *I. P. S. Sale*, care a binevoit să patroneze congresul și mulțumind tuturor pentru participarea la lucrările de până acum a ridicat ședința.

În timpul cât a ținut ședința solemnă, în piață a fost organizată o ședință populară prezidată de d-l *prof. Aug. Cosma*. Au vorbit poporului d-l *Șt. Mărcuș, păr. Dr. Dominic Neculăeș* și neîntrecutul orator popular d-l *înv. dir. G. Știrbu—Carei.*

La ora 13.30 a avut loc o masă comună la Restaurantul Royal, la care au participat vreo 200 de persoane.

Ședința administrativă.

După masă la ora 16 a avut loc ședința administrativă în sala cinematografului Royal.

Cuvântul de deschidere îl rostește d-l *Șt. Mărcuș*. Se dă apoi cuvântul d-lui *prof. Aurel Pop*, care citește următorul:

Raport asupra activității A.G.R.U. lui din Eparhia Orăzii, pe anul 1935—36.

Onorat Congres!

Toate zguduirile istorice au adus după sine mari schimbări sociale și morale. Din toate însă, popoarele au găsit calea ca să se poată reface mai mult sau mai puțin repede. Războiul mondial a adus însă, pe lângă urmările nefaste financiare și economice, un rău mai mare; lupta contra credinței creștine. Și această luptă nu este o rămășiță a războiului care să fie dusă întâmplător de o generație care va dispărea. Nu. Ea este sistematic organizată și anumite elemente caută să crească în această convingere a luptei contra a tot ce este religie și mai ales religie creștină, generații tinere, care cu cât înaintază în vârstă, cu atâta devin mai periculoase.

Ele strivesc în pulbere orice credință în Dumnezeu și cred ca un neajuns pentru societate iubirea aproapei. »Creștinii păcătuiesc prin dragostea față de aproapele și prin milă — spune comisarul rus Lunacearsky — ceea ce este contrar principiilor noastre. Iubirea creștină este piedecă pentru desfășurarea revoluției. Jos iubirea deapropaelui! Vrem ură!«

Față de aceste principii oribile, întreg rotogolul creștin s'a sesizat și a pornit o acțiune de regenerare creștină, atât în ce privește individul, cât și familia și

societatea. În liniile acestei acțiuni a luat ființă Agrul acum 7 ani.

Și azi când ne vedem adunați în al șaptelea congres eparhial, cu mulțumire putem constata că această societate și-a înfipt adânc rădăcinile în inimile Românilor uniți și că a crescut și și-a dat roadele ei binecuvântate.

Nu a pregetat, o clipă măcar ca să îmbrățișeze orice chestiune care a fost spre binele neamului, fără și legii noastre. Dar în același timp a luptat cu dârzenie și pentru înlăturarea relelor care amenințau societatea sau biserica și nu arareori lupta i-a fost încununată cu succes. Pentru că luptă dreaptă a luptat și întotdeauna cu ostași vrednici și inimoși. Iar dacă străduințele noastre nu au avut întotdeauna succesul așteptat nu ni se datorește numai nouă. Inimi indolente și înguste în vederi au fost întotdeauna și ele s'au găsit de multe ori zăgaz în calea năzuințelor noastre.

Vom continua însă să luptăm dârz și pe mai departe și vom fi mulțumiți că dacă multe din doleanțele noastre au rămas încă un deziderat, acțiunea de regenerare a vieții creștine dusă de Agru a avut un puternic ecou în sufletele celor umili și mici și a atașat din nou bisericii atâtea suflete care erau pe drumul pierzării.

Constatănd delă început acest fapt, permiteți-mi să trec la partea propriu zisă a dării de seamă.

Cadrela Asociației noastre în anul trecut cuprindeau 79 de organizații parohiale cu un total de 4.050 membrii. Datorită propagandei ce s'a făcut numărul acestor organizații a crescut la 85 înglobând un total de 4.583 membri. Natural un rezultat încă redus față de numărul mare al parohiilor și al fiilor. Cu toată munca anevoiasă, elanul nostru nu trebuie să scadă nici o clipă, ci muncind intens vom tinde ca steagul asociației noastre să se înfișă temeinic în fiecare parohie și filie.

Cu ocazia congresului din anul trecut ținut la Beiuș, comitetul diecezan a fost complectat prin alegerea ca președinte a d-lui Dr. V. Gherman, vicepreș. d-l prof. I. Buta, casier d-l prof. I. Crișan și secretar d-l prof. A. Pop. Cu nespun regret trebuie să amintesc aici demisionarea din postul de preș. a d-lui Dr. V. Gherman. Regretăm acest fapt, mai ales, că am avut în persoana D-sale un președinte energic, înțelept, entuziast și animat de cele mai înalte și călduroase porniri pentru propășirea Asociației noastre.

Tot în decursul acestui an Revmul. Aug. Maghiar a demisionat din calitatea de asistent eclesiastic, iar în locul Sf. Sale a fost numit Revmul. I. Georgescu.

II. Activitatea

Răsfoind rapoartele anterioare ale congreselor, vom remarca câteva dintre preocupările mai noi ale asociației noastre.

Asociația noastră, conform deizei ei a fost întotdeauna cea mai însuflețită susținătoare a ideilor monarchice.

A luptat mereu și neprecupețit pentru luminarea în sens creștin a credincioșilor și a membrilor.

Față de acțiunea de neglijare a Bisericii noastre și de nerecunoașterea drepturilor ei consfințite prin Constituție, AGRU-I a ținut să se pronunțe demn și respicat. A cerut respectarea ei ca biserică egală în drepturi cu biserica ortodoxă. A protestat contra umilirii ei cu ocazia serbărilor naționale și alte servicii divine,

când credincioșii Bisericii noastre au fost siliți de superiori a participa la Te Deumuri la biserica Ort.

Pentru a putea împărtăși de educația binefăcătoare a moralei creștine și pe militari, s'a cerut ca să se aprobe Bisericii noastre un număr suficient de confesori militari, ca să nu stăm pe aceeași treaptă cu mohamedanii, având un singur confesor.

Făcându-se noul cod penal, AGRU-I s'a sesizat și a acționat contra legiferării avortului.

Nu a pregetat apoi să lupte pentru scoaterea unui mare cotidian, organ de informații și apărare a bisericii noastre.

A luptat contra reducerii salariilor clerului și a cerut salarizarea lui, având în vedere pregătirea ce o are și misiunea ce o îndeplinește la fel cu alte tagme similare.

Dar tot atunci s'a preocupat și de elementul burghez românesc. A cerut formarea și sprijinirea comerțanților și industriașilor români în toate centrele urbane.

Onorat Congres.

După cum ați putut vedea din această enumerare sumară, AGRU-I a înțeles să îmbrățișeze orice chestiune care cadra cu sentimentul național, binele neamului și al bisericii. Din nefericire, însă multe din cererile noastre juste au rămas fără nici un răspuns, iar altele au fost satisfăcute în parte și atât de nemulțumitor încât lupta noastră trebuie dusă și pe mai departe cu aceeași tenacitate. Căci numirea a încă unui confesor militar și sporirea salariului clerului cu o cotă infimă este departe de a ne face să dezarmăm.

Dar dacă munca noastră în această direcție a fost deficitară datorită altora, nu tot așa este cu activitatea desfășurată în mijlocul credincioșilor. Aici s'a depus o muncă rodnică și regret că nu am putut avea rapoartele tuturor organizațiilor din parohii, pentru a Vă putea da o icoană absolut clară a tot ce s'a făcut. E cert că s'a muncit mult, s'a muncit intens și ce e mai important s'a lucrat în concordanță cu prescripțiunile bisericii. Vom avea deci o mare parte de activitate modestă, care oficios a rămas anonimă pentru noi, dar care s'a făcut. După rapoartele ce le am, socotind activitatea asociației noastre, o văd manifestându-se în următoarele direcții:

Morală. Pentru o adâncire cât mai mare a vieții religioase, membrii AGRU-lui au îndemnat credincioșii să ia parte în număr cât mai mare la exercițiile spirituale ținute la Oradea. Aici au ascultat predicile instructive, s'au spovedit și cuminecat în mase. Același lucru îl putem constata și la Beiuș.

Dela 18—25 Ianuarie 1936, Biserica noastră a ținut o octavă de rugăciuni pentru unirea bisericilor. În cadrul acestei octave, la 19 Ian. Păr. T. Matei a ținut la Beiuș o cuvântare prin care a arătat că biserica lui Cristos este una și numai una poate fi. Atât la Oradea cât și la Beiuș au luat parte la această octavă un număr însemnat de credincioși. Tot în această direcție de activitate vom aminti predicile rostite în Duminecile din Postul Mare la orele 6 seara de Revs. d-l Dr. Nic. Flueraș, la cererea AGRU-lui din Beiuș. Aceste conferințe au fost următoarele: 1. La 1 Martie 1936: Dumnezeu și Omul; 2. la 8 Martie a. c.: *Părinții și Copiii*; 3. 15 Martie a. c.: *Viața trupului*; 4. 22 Martie a. c.: *Viața sufletului*; 5. 29 Martie a. c.: *Dreptatea*; 6. 5 Aprilie a. c.: *Adevărul și minciuna*. Ele au fost cercetate de un mare număr de credincioși, cari setoși au ascultat cuvântul mân-

tuitor. Au mai vorbit la 23 și 25 Martie Păr. Dr. I. Suciul dela Blaj, în cadrul exercițiilor spirituale al elevilor lic. de fete și școlai normale din Beiuș.

Vom aminti tot la acest capitol participarea Agraștilor la binecuvântările euharistice, diferitele adorații care le fac prin alte societăți; Sfânta Maria și Inima lui Isus.

Cultural-religios. Pe teren cultural religios Agru-l a dezvoltat o activitate foarte bogată, organizând șezători și conferințe.

Astfel Agru-parohiei catedralei din Oradea 14 șezători. La acestea au conferențiat Păr. I. Gârleanu, Păr. Celante, d-nii Dr. Savu Marta, Al. Cucu, d-na Ana Iovan, Gh. Potrovița, P. Moșneag și Al. Mureșan.

Șezătorile au fost complementate cu recitări, coruri, dansuri, iar conferințele Păr. I. Gârleanu însoțite de proiecțiuni.

Tot organizația catedralei-Oradea în colaborare cu Agru-l Olosig—Oradea, au organizat la 23 Aprilie a. c. un nou festival, la care a fost invitat d-l Prof. univ. Dr. Al. Borza, care a conferențiat despre: *Temeinicia moralei creștine și felul cum înțeleg statele să o susțină și promoveze*. Despre ravagiile ce le cauzează — mai ales la noi — presa rea, iar cu argumente temeinice a arătat cât de fericit se poate împăca adevărata știință cu credința creștină. Programul a fost alcătuit prin concursul dat de corul teologilor, de sub conducerea păr. prof. Fr. Hubic, școala de aplicație și orchestra Doina, condusă de d-l A. Z. Bornemisa. Festivalul a avut loc în sala festivă a școlii Normale.

Agru-l Giunji a organizat o șezătoare, conferențind Păr. Sever Hrișiu.

Băița, a organizat două șezători. Au conferențiat d-l Miliian și păr. E. Pașcadi.

Drighiu, o șezătoare, a conferențiat păr. A. Sabo.

Santău, a organizat un festival cu ocazia sfințirii noului steag al Agrului, confecționat de d-na Marchiș. Au conferențiat Păr. Dr. Gh. Stan, delegatul Comitetului eparhial și d-l inv. dir. P. Marchiș.

Tot această organizație a ținut un ciclu de 6 conferințe, rostite de d-l inv. dir. Marchiș și Păr. Florian Găvrilașiu.

Portița, a organizat o șezătoare la care au participat 2000 persoane. S'au cuminecat peste 200. A conferențiat păr. prof. Aug. Cosma, delegatul Com. Eparhial.

Ip, deși filie a organizat și ea o șezătoare, a conferențiat păr. Ilie Vetișan.

Programul tuturor acestor șezători a fost completat prin concursul dat de elevii școlilor primare de sub conducerea d-lor învățători, executând dansuri, coruri, recitări și interpretări de piese.

Ca o activitate desfășurată într-o sferă mai largă, la care au participat mai multe sate este activitatea depusă de Cercul Agrului Holod și împrejurimi. Acesta a ținut șase șezători în comunele: Holod, Vintire, Dumbrăvița, Mociar, Rogoz. La fiecare dintre aceste șezători au luat parte credincioși din toate comunele amintite, astfel că numărul participanților a fost întotdeauna impunător. Au conferențiat: D-l prof. T. Florea, delegatul Com. Eparhial, inv. dir. I. Tămaș, d-l inv. F. Leuca, d-l Al. Văcărescu, d-l Dr. A. Pop, medic de circumscripție, d-l inv. dir. I. Titon, d-na inv. M. Munteanu, d-l inv. dir. G. Fâșie, păr. V. Ghergariu, Păr. M. Munteanu, Păr. Marian.

În afară de dansuri, coruri recitări și interpretări de piese, Agraștii au luat după fiecare șeză-

toare parte la Binecuvântarea Euharistică la care au predicat: Păr. C. Marian, Păr. V. Munteanu și Păr. E. Pantea.

Onorat Congres.

După ce v'am expus sumar activitatea acestui cerc, țin să adaog următoarele: Găsesc că e cea mai fericită formă de a activa. Unite în mănunchiu niueile fragede nu vor putea fi rupte, iar sporul muncii lor va fi rodnic și binefăcător. El merită deci să fie imitat. Am văzut cum dela elevii de școală până la cei gârboviți, sub conducerea intelectualilor mireni și eclesiastici, au muncit în ogorul Domnului, intens, cu inimă și întotdeauna în colaborare. Acest fapt ne dovedește tăria convingerilor credinței, frățietate, dor de muncă, de lumină și mântuire. Dovedește ținte mari spre care nizuește acest cerc, prin toate mijloacele ce le are. Și suntem siguri, că acolo unde este atâta frățietate, atâta inimă, nu se poate să nu se ajungă la rezultat.

La acest capitol în special voiu aminti marile Dv. străduințe și muncă. Încă din anul trecut Dv. v'ați gândit ca noul congres să fie ținut aici. Și noi n'am prețetat nicio clipă de a primi cererea D-voastre, căci am știut că avem aici un avant-post care lucrează din suflet, lucrează neprecupețit și cu rezultat.

Dar la capitolul activității, pe lângă șezătorile și festivalurile aranjate, trebuie să mai adaogăm și alte manifestări.

Atât la Oradea cât și la Beiuș s'au organizat conferințe, sau cicluri de conferințe.

În afară de cei cari au fost amintiți până aci, au mai conferențiat: D-l fost președinte, Dr. V. Gherman, la 25 August 1935, ca delegat al Agrului diecezan la festivalul organizat de Reuniunea Mariană, vorbind despre »Ideologia și scopurile Agrului«, asupra căreia vom reveni.

La Beiuș în cadrul Agrului și a Reuniunii sf. Maria s'au făcut adevărate cicluri de conferințe. În ordinea cronologică ele au fost următoarele:

La 19 Noemvrie 1935: Ce am văzut la Roma, de d-l Ing. I. Drăgan.

La 24 Noemvrie 1935: Minunile dela Lourdes, rostită tot de d-l Ing. V. Boeriu în comuna Prisaca.

La 26 Noemvrie 1935: Creștinii în catacombe de Păr. T. Mateiu.

La 13 Decemvrie 1935: Minunile dela Lourdes, de d-l Ing. V. Boeriu.

La 10 Decemvrie 1935: Urmările concubinajului, de Dr. Gh. Fitero.

La 14 Ianuarie 1936: Creștinii primelor veacuri, de Păr. I. Teiușan.

La 21 Ianuarie 1936: Persecuțiile împotriva creștinilor și a bisericilor creștine în veacul I-II. de Păr. I. Mateiu.

La 26 Ianuarie 1936: Semnul vizibil, centrul și temelia unității bisericii de Păr. I. Matei.

La 4 Februarie 1936: Creștinarea Românilor de Păr. I. Teiușan.

La 11 Februarie 1936: Desbinarea bis. răsăritene, de Păr. I. Teiușan.

La 25 Martie 1936: Apostolatul Miren timerilor, de Păr. Dr. Ionel Suciul, profesor la Blaj.

Cele mai multe din aceste conferințe au fost însoțite de proiecțiuni și toate au fost cercetate și ascultate cu mult interes.

Tot pentru promovarea moralei și culturalizarea membrilor s'au făcut începuturi deosebite de a se înființa biblioteci. Oradea și Beiușul își au înghebate bibliotecile lor.

Pe teren social-moral, asociațiile Agrului Oradea au organizat la 7—8 Noemvrie 1935, ziua copilului. S'au mărturisit și cuminecat peste 200 de copii. După masă s'a aranjat o splendidă serbare în sala festivă a Școlii Normale române-unite. A vorbit Rev. Dr. Ludovic Tăutu despre însemnătatea și semnificația zilei, iar Păr. prof. Augustin Cosma despre »Mamă«.

Serbaria a fost complectată de orchestra simfonică de sub conducerea d-lui Bornemisa, care a executat muzică românească și de concursul dat de Școala de aplicație de pe lângă Școala normală unită.

Tot aici vom aminti preocuparea Agrului parohiei Catedralei de a înființa o capelă în cartierul Velența.

Nu vom trece cu vederea nici acțiunea *caritativă* desfășurată de organizația noastră.

1. Tot venitul material al serbării zilei copilului, a fost destinat pentru ajutorarea familiilor sărace.

2. Cu ocazia sf. Sărbători ale Crăciunului, Agrul Catedralei-Oradea a dat ajutoare în natură și a distribuit suma de 2000 Lei, săracilor.

3. Venitul de 2150 Lei adunat de Agrul—Băița, cu ocazia festivalului dela 26 Dec. 1935, a fost distribuit și el săracilor.

4. Venitul serbării Agrului dela Drighiu a fost destinat elevilor săraci și Școlii primare.

5. Cu ocazia Crăciunului Agrul din Beiuș și Soc. Sf. Maria au colectat 5240 lei, vestimente și alimente, care de asemenea au fost date săracilor.

6. Tot Beiușul a trimis la destinație suma de 3264 Lei, colecții cu ocazia organizării zilei misionare.

După cum puteți constata, o serie de fapte generoase pentru care suntem siguri că Atotputernicul va da în schimb tuturor »măsură bună și îndesată«.

Onorat Congres,

Nu voi putea încheia acest capitol al activității fără să amintesc și alte realizări făcute de Comitetul Diecezan, precum și a vă arăta care au fost preocupările sale principale din acest an.

Comitetul Diecezan a fost ferm convins că nu va putea avea roade îmbelșugate, decât păstrând — acolo unde era — și formând un contact viu, atât cu pătura conducătoare Agristă, cât și cu credincioșii. Pentru a menține contactul cu pătura de jos, Comitetul Diecezan a înțeles ca să nu lase în părăgînire opera de publicare a Calendarului, începută anul trecut. Buna primire de care s'a bucurat acest Calendar în sânul credincioșilor ne-a îndemnat ca să-i ridicăm numărul paginilor la 160 și tirajul dela 4000 la 10.000 exemplare, păstrându-i în acelaș timp prețul. Desfacerea lui, care s'a făcut aproape în întregime dovedește reușita acestei străduinți, iar noi ne-am năzuit ca el să ducă pe masa cetitorilor săi cel mai frumos mănunchiu de învățăminte, scrise de condeie înțelepte și iscusite.

Încă din toamnă Comitetul diecezan a fost preocupat, de-a îndrepta toată activitatea Asociației noastre pe o cale similară Acțiunii Catolice. Este acesta, un desiderat pe care l-au avut și cei dintâi pioneri ai Agrului. Pentru o astfel de acțiune am găsit că este necesar a pune în curent pe toți conducătorii de organizații cu chestiunile: Ce este Acțiunea Catolică?

Ce urmărește și prin ce mijloace ajunge să-și atingă scopurile sale.

Datorită acestui fapt Comitetul a inserat în Vestitorul »Pagina Agrului« cu a cărei conducere a fost însărcinat Păr. Dr. Gavril Stan.

Intr'o serie de articole se dau aici lămuriri asupra Acțiunii Catolice, scopurile și mijloacele ei de activare. În felul acesta am crezut că vom păstra contactul cu pătura cultă, ajutând totodată la promovarea Asociației noastre.

Cu ocazia unificării codului penal, Comitetul Diecezan a înțeles să se pună în fruntea falangei din eparhie, a acelora care au înțeles marea primejdie ce se pregătește familiei și neamului nostru prin legiferarea avortului. A desvoltat o prodigioasă activitate de protestare, cerând să fie sprijinit și de celelalte centre Agriste din eparhie și având convingerea că Parlamentul țării, ce nu pedepsește cu moartea nici pe ucigașul propriilor săi părinți, nu va putea să voteze, prin legiferarea avortului uciderea nevinovaților, ce nici nu se pot apăra, a ținut să aducă la cunoștința președintelui său general, printr'o adresă, că are credința fermă, că va face totul, ca aceasta votându-se, în urma unor stăruințe pe care deocamdată nu le putem înlătura, să nu fie onorată de semnătura lui.

Pentru a putea intensifica activitatea asociației Comitetul a luat în discuție procurarea de proiecțiuni care să servească ca material intuitiv al conferințelor.

O chestiune importantă care a preocupat Comitetul Eparhial a fost vechiul deziderat ca Asociația noastră să aibă un cotidian al ei. Nu voi face istoricul acestei chestiuni pe care domniile voastre îl cunoașteți din desbaterile altor congrese. Mă voi mărgini doar să amintesc că azi, când Biserica noastră se găsește mereu neîndreptățită și umilită, găsim că editarea acestui ziar este o necesitate vitală. În această direcție comitetul diecezan a activat mult și a căutat toate posibilitățile realizării acestui deziderat.

Onorat Congres,

Nu voi încheia acest raport fără să amintesc și câteva fapte pe care le cred necesare să fie realizate.

Activitatea de lărgire a cadrelor trebuie să urmeze mai intens și mai sistematic. Va trebui ca noul Congres să ne afle cu organizații înființate, dacă nu în toate localitățile, cel puțin în parohii.

Pentru a pune la îndemâna membrilor și credincioșilor cărți instructive și morale și a-i feri astfel de lectura murdară ce-o aruncă pe piață unele edituri, găesc că ar fi bine dacă Agrul ar lua inițiativa editării unei serii de broșuri, care să cuprindă un material științific și literar bine ales și în concordanță cu principiile morale.

Găesc apoi că organizația noastră ar putea să-și înghebeze o serie de filme culturale și religioase și să-și facă astfel un cinematograf ambulant. El ar ajuta mult pe cei cari mânăți de dorul de-a lumina pe alții, ar descinde în diferite comune și ceea ce ar spune verbal ar însoți și cu material intuitiv.

Spre aceste ținte și altele similare trebuie să tindă organizația noastră; iar noi, elanul din trecut să-l călim în lupta ce o ducem și atunci munca noastră nu va fi steapă ci rodnică și binecuvântată.

Tășnad, 7 Iunie 1936.

Prof. Aurel Pop
secretar.

După citirea raportului comisia de verificare citește procesul verbal, prin care constată conformitatea cu realitatea a celor cuprinse în raport.

Congresul dă comitetului de direcție și secretarului general cuvenita descărcare.

Președintele dă apoi cuvântul d-lui prof. Iacob Crișan, casierul Comitetului eparhial, care citește următorul

Raport asupra casei.

Onorat Congres.

Raportul anual al casierului ar trebui să fie tot o dare de seamă a activității Asociației — văzută însă prin prisma unor cifre — ce înseamnă încasări și cheltuieli efectuate.

Ar trebui să fie, mai mult decât o înșirare simplă a unor planuri ce ni le-am propus să le realizăm — și pe cari poate nu le-am putut duce la îndeplinire — ar trebui să fie o adevărată diagramă a activității noastre, în care am putea să urmărim pas cu pas tot ce am realizat.

Cu părere de rău, raportul meu — nu vă va putea schița — ceea ce poate ați dori D-voastră și, sigur, ați așteptat dela mine. Nu sunt în stare să vă arăt urmele, reprezentate prin cifre — ce le-a lăsat activitatea noastră în decursul unui an. Din contră amintindu-Vă faptul — că într'un an de zile în casa comitetului diecezan — a intrat numai 100 lei (una sută lei) — adică nu s'a făcut aproape nici o încasare, am putea deduce că activitatea noastră — n'a putut să depășească nici în realizări — nivelul încasărilor, adică nivelul apartului financiar — pe care trebuie să ne bazăm.

Și cu toate astea s'a activat — după cum ați văzut din raportul secretarului.

Onorat Congres, trebuie să insist asupra acestei contradicții ce s'ar părea, între mine și raportul secretarului.

Asociația noastră reprezintă o doctrină. Acțiunea noastră însemnează o luptă pentru un crez. Iar în această luptă nu trebuie să neglijăm nici factorul financiar.

Câte lucruri frumoase nu s'au putut realiza tocmai din cauza că n'am avut la îndemână mijloacele bănești necesare.

Câte ședințe de iarnă n'am sacrificat discutând modul de procurare a unor filme — ce ne-ar fi ajutat nespun de mult în exemplificarea — și documentarea acțiunii ce o reprezentăm. Și câte gânduri bune — n'au rămas înmormântate în procesele verbale ale ședințelor fără să capete viață — tot din această cauză.

Toată activitatea noastră, fără ca să vrem, e stăpânită de acest factor. Când într'un an de zile — nu se încasează nici un leu — e foarte normal ca activitatea noastră — să nu fie aceea pe care am dori-o.

Statutele prevăd în art. 27 că, averea AGRU lui rezultă din: a) cotizațiile membrilor; b) donațiuni și legate; c) fructificarea capitalului mobilier; d) colecte publice; e) veniturile publicațiilor. Iar în art. 30 prevăd că: „Din cotizațiile membrilor activi $\frac{1}{3}$ se rezervă comitetelor parohiale, $\frac{1}{3}$ comitetelor diecezane și parohiale sumele aprobate prin bugetul general. În felul acesta înțelege statutul să se administreze averea AGRU lui.

Noi nu suntem o Asociație care să beneficiem de subvenții oficiale și nu ne putem mândri cu donații și legate. Singura sursă de venit — singurul is-

vor ce ne nutrește — este cotizația membrilor activi.

Dar vă întreb pe D-voastră — unde sunt membri activi — și mai ales unde sunt membri activi cari își plătesc cotizațiile? Toată lumea susține că azi e criză. Toată lumea așteaptă să fie răsplătită, dacă nu materialicește — dar cel puțin moralicește, acordându-i-se onoruri — și nimeni nu se gândește că are obligații, are datorii pe cari trebuie să le îndeplinească. Cuvântul criză — e un paravan în dosul căruia aruncăm banii. Nu suntem în stare să plătim cotizația de membri la AGRU — 8 lei pe lună — fiindcă — de! e criză.

O societate sportivă încasează la un match de football 100.000 lei la o reprezentație — iar AGRU diecezan într'un an de zile a încasat 100 lei.

Să nu ne ascundem în dosul acestui cuvânt — să recunoștem sincer — că nu ne facem datoria. Și aici nu mă refer la marea masă de jos — ci mă gândesc la mulțimea de intelectuali, cărora împrejurările le impun să fie cât mei strănsi în jurul acțiunii ce o reprezentăm și au datoria de conștiință de a face totul pentru crezul lor.

E timpul să ne dăm seama de situația în care ne aflăm. În felul acesta AGRU-l nu-și poate urmări rostul pentru care a fost creat. Să ne creăm cadre pe cari să ne putem baza. Cadre active — cari să ne aducă nu numai un aport moral ci și unul financiar. Să se înscrie cât mai mulți în AGRU și să-și plătească cât mai regulat cotizațiile. Numai așa ne vom putea realiza programul.

Comitetul diecezan, pentru a acoperi aceste lipsuri de ordin financiar s'a văzut nevoit să recurgă la redactarea unui Calendar, în care pe lângă partea doctrinară și Calendaristică, a trebuit să facă loc și unor reclame, care în mare măsură au acoperit cheltuielile.

Acest fel de a vedea, și-a atras din partea multora severe critice. Trebuie să recunoștem — severe, dar mai puțin justificate. Numai datorită acestora AGRU diecezan s'a putut menține și să activeze cum a activat.

Ca o încheiere pentru remedierea lipsurilor bănești ce le-am arătat propun, ca în ziua AGRU-lui, ziua Sf. Apostoli „Petru și Pavel“ în fiecare parohie, AGRU să organizeze o șezătoare, un festival cu scopul de a colecta, fie chiar și o sumă cât de mică în beneficiul AGRU-lui.

Totodată să intervenim pe lângă fiecare comitet parohial ca, pe lângă raportul general de activitate, să ne trimită în mod obligatoriu — separat, și un raport detaliat asupra situației încasărilor și a contribuțiilor bănești, prin cari își fac datoria față de Comitetul diecezan.

Din acest congres, fac un apel — către toți cei cari mănuesc averea AGRU lui — să facă un efort mai mare — în strângerea cotizațiilor de membru, fiindcă de felul lor depinde activitatea noastră.

Numai creând cadre active cuconștiința acțiunii ce o reprezentăm vom putea da AGRU lui toată forța ce trebuie s'o reprezinte.

Prof. Iacob Crișan.

După citirea raportului, comisia de verificare își dă avizul favorabil, iar congresul descarcă pe d-l casier. După acestea d-l Șt. Mărcuș predă presidenția d-lui prof. I. Buta, al doilea vicepreședinte.

Se dă apoi cuvântul păr. prof. Aug. Cosma care-și desvoltă raportul: *Idealul în Agru*. (Acest raport va apare într'un număr viitor al Vestitorului). Ne vom

mărgini să amintim doar că arătând importanța acestei asociații, cere ca să ia parte la munca ce o desvoltă, cât mai mulți.

D-l I. Buta cere trecere în moțiune a unui punct prin care să se îndemne a se înrola în Agru cât mai mulți. Se aprobă.

Cuvântul îl ia apoi d-l Șt. Mărcuș făcând raport asupra *Presei*. D-sa face un succint istoric al evoluției ideii scoaterii unui cotidian catolic, încă din 1931. Arată marea importanță pe care o are presa, precum și umilințele nedrepte la care este expusă biserica română unită. Conclude necesitatea apariției unui cotidian, care pe lângă faptul că va fi informativ să aperse la nevoie și interesele bisericii. Arată apoi posibilitatea materială de-a realiza acest cotidian. D-sa cere:

1. Să se intervină pe lângă înalțul Cor Episcopesc și pe lângă Comitetul Central al Agrului, să se ia măsurile convenite, ca pe ziua de 1 Noemvrie 1936 să apară cotidianul catolic la București.

2. Să se decreteze în anul acesta Duminica din 23 August, ca Duminică a presei și să se colecteze în această zi între toți catolicii din România, pentru înființarea cotidianului românesc.

3 Să se intervină la toate eparhiile în înțelesul hotărârilor de mai sus, ca și ele la rândul lor să ia inițiativa, ca în congresul general al Agrului, să se poată desbata în mod definitiv modalitățile apariției cotidianului.

4. Să fie invitat comitetul presei de a duce la îndeplinire gândul nostru în mod hotărât, stabilind regulamentul de funcționare, stăruiind pentru concentrarea unor periodice catolice cu caracter și preocupări identice.

La discuții a luat cuvânt păr. can. Dr. L. Tăutu care, a arătat starea presei bisericii noastre în raport cu presa bisericii altor state. Biserica noastră nu are nici un cotidian în timp ce Biserica din Olanda are 34, iar cea din Belgia 38. Presa este arma dreptății și deci, trebuie să muncim în această direcție. Găsește realizabilă partea materială, va trebui însă să se îngheteze o falangă de oameni aleși care să-l redacteze. Cere apoi sprijinul corului episcopesc în această acțiune extrem de necesară.

D-l I. Buta, luând cuvântul aduce elogiul Păr. can. Dr. L. Tăutu, care este unul dintre luptătorii realizării presei catolice românești: Toți suntem animați — spune d-sa — de dorința de a ne vedea realizat acest ideal.

Ne raliem raportorului și cerem comitetului diecezan să caute toate mijloacele pentru a realiza acest desiderat.

Se dă apoi cuvântul d-lui Al. Mișuț, avocat, care își expune raportul: *Problema clasei muncitorești*. Raportorul, după ce arată starea morală în care se găsesc muncitorii, cari îndemnați de »Apostoli mincinoși« ajung să nege existența lui Dumnezeu, arată și mizeria în care trăesc noile elemente românești. Deoarece Agru-l a înțeles să îmbrățișeze și chestiunea muncitorească cere:

1. Înființarea de căminuri pentru ucenici și ucenice.
2. Introducerea obligatorie în școlile de ucenici a religiei.

3. Înființarea în cadrul Asociației noastre a unei secții aparte, cu un comitet, care să se ocupe numai de nevoile lor, căutând a face chiar sacrificii materiale pentru a-i putea încuraja și a-i susține. Asistență juridică gratuită, bibliotecă, un spiritual etc.

4. Înființarea unui cerc muncitoresc și aranjarea

în sânul acestui cerc a unui program de educare și distracție, ca și prin aceasta să-i atragem dela programele comunistilor, unde în loc de o reconfortare sufletească sunt contaminați cu idei și principii dăunătoare. Se aprobă.

A urmat apoi raportul Păr. Dr. G. Stan referitor la: *Organizarea cadrelor*. Sf. Sa cere: 1. Să se organizeze Agru-l în toate parohiile. 2. Să se formeze un contract între diferitele organizații prin înființare de sectoare. 3. Congresul să fie rărit la doi ani și extins la mai mult de-o zi. 4. În timpul congresului în eparhie să nu se facă alte serbări. La discuție iau parte d-nii: Prof. A. Cosma, care arată necesitatea congresului anual. Prof. V. Bolca: sulevă ideea înființării razelor culturale.

Prof. I. Buta protestează contra serbărilor ce se fac simultan cu congresul. E contra razelor culturale și sectoarelor.

Păr. I. Georgescu discutând concluziile raportorului aprobă punctul întâi; roagă congresul să însărcineze Comitetul cu discutarea și rezolvarea punctului doi, în ce privește rărirea ținerii congresului la doi ani, propune respingerea punctului trei, ca antistatutar și aprobă punctul patru. Congresul adoptă această din urmă propunere.

După acest referat comisia de candidare de sub președinția păr. can. Dr. I. Georgescu, prin d-l primpretor Dr. Gh. Pop, aduce la cunoștința congresului, că în urma demisiei d-lui Dr. V. Gherman, s'a întrunit și a chibzuit, propunând în scaunul vacant de președinte pe d-l Ștefan Mărcuș. Apleuzele îndelungate aprobă propunerea comisiei.

La apoi cuvântul d-l vice-președinte prof. I. Buta care spune în rezumat următoarele:

Prin cuvintele d-lui primpretor și aplauzele d-vs. se înscăunează ca președinte d-l Șt. Mărcuș. Noi îl cunoaștem de mult. Este om de suflet și de inițiativă. Prezentul congres a fost pregătit de d-sa și tot d-sa a condus și desbaterile. În numele comitetului îl asigur de o colaborare sinceră și îi doresc spor la muncă.

D-l Șt. Mărcuș, ocupând locul de președinte spune: Permiteți-mi ca puținele mele cuvinte să le încep cu ceea ce ați terminat d-vs. Imi doriți spor la muncă. Auzind această urare mă gândesc că în anul acesta am avut un președinte foarte activ. El a avut toate calitățile bune și a fost cel mai activ chiar dela începutul Agrului. Țin să asigur pe amicul Gherman că vreau și pe mai departe să lucrăm tot cu el. Dispune de o experiență îndelungată și avem nevoie și pe mai departe de poveștele d-sale. Chiar și azi avem nevoie de el. Având apoi asigurarea de sinceră colaborare a d-vs., sunt încredințat că vom avea spor la muncă și vom putea ajunge în fruntea organizațiilor eparhiale. Să ne ajute Dumnezeu

D-l Dr. V. Gherman adânc impresionat asigură de concursul său neprecupețit. Alături m' ai avut alături mă vei avea — încheie d-sa. Atât noul, cât și fostul președinte sunt viu ovaționați.

Se dă apoi cuvântul d-lui prof. V. Bolca, care își expune raportul:

Chestiunea școlară

După ce face istoricul preocupărilor Agru-lui în materie școlară, d-sa constată: 1. criză de ideologie; 2. criză de program; 3. o inmixtiune în școală a unor elemente absolut dușmănoase educației și instrucției.

În ce privește *ideologia* constată că nu mai avem azi nici școala raționalistă de dinainte de războiu și

nici pe cea naționalistă a lui Haret. Azi în ce privește programele analitice, la școlile de toate categoriile, avem o lipsă de ideologie unitară. Găsim astfel manuale școlare care prin cuprinsul lor se contrazic: religia — șt. naturale; profesori cari dela catedră propaga marxismul.

Referitor la *programă* constată în învățământul secundar o lipsă totală de stabilitate. În cel primar și chiar secundar (șc. comerciale) orele de religie sunt aruncate după masă, fără să li se dea importanța cuvenită.

Al treilea neajuns, înmistiunea elementelor dușmănoase educației și instrucției se manifestă prin introducerea de neadevăruri, sau părți injurioase la adresa Bisericii noastre, în manualele școlare, precum și în cărțile literare, unele adevărate produse imorale.

D-sa cere ca să se înceapă o mișcare generală contra acestor fapte și să se atragă atenția celor în drept, asupra lor. Referitor la manuale propune o conferință a profesorilor secundari de rel. gr. cat. pentru a elabora manualele școlare și a lupta contra publicațiilor imorale.

Cere numirea de învățători directori greco-catolici în comunele cu români uniți.

La discuție iau parte p. can. dr. I. Georgescu și prof. Aug. Cosma, I. și I. Crișan. Se hotărăște trecerea în moțiune a unui punct. Chestiunea se va mai discuta în comitet, pentru a se organiza un congres al profesorilor.

Se dă apoi cuvântul d-lui dr. I. Văleanu care raportează despre:

Reporturi cu Biserica Dominantă.

Adunarea națională dela Alba-Iulia (1. 12. 1918) în punct 2 art. III proclamă: „Egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile de Stat”.

Art. 22 al Constituției din 1922 garantează Bisericii unite, ca și altor culte, „de o potrivă libertate și protecție”, recunoscându-i caracterul românesc ca și celei ortodoxe.

Totuși ce se întâmplă?

Prin Reforma Agrară se prevede loc pentru biserică și casă parohială, apoi sestiune parohială deosebită pentru întreținerea de parohi și cântăreți de strană ortodocși și în comune fără populație ortodoxă, ceea ce constituie o revoltătoare nedreptate, un jaf în avutul public.

Din nenorocire, această nedreptate, acest jaf nu se oprește aci. Sub pretext că ortodocșii au suferit nedreptăți de veacuri și trebuie să între în drepturile lor, ei nu se mulțumesc cu sesiunile eparhiale și parohiale dobândite prin Reforma Agrară ci stăruiesc pentru adevărate impozite în favorul cultului lor. (Așa se zidește catedra ortodoxă din Cluj cu 75 milioane, din care 50 milioane dela Stat, adică dela noi toți, nu numai dela ortodocși. Așa se face catedrala ortodoxă din Tg.-Mureș cu dări grele asupra municipiului și județului Mureș, cel cu 75% locuitori uniți. Dar mâncând vine pofta.

Un aventurier pripășit în Carei, făcând umbră pământului din mila populației românești unite de acolo, lată că acum ne sfidează, numind pe martirii Hajdu Dorogului „beneficiarii regimurilor maghiare”. Cine? Un ucenic al lui Mangra.

Chiar aici în Tășnad, cineva care se girează de preot ortodox crede că se află în sat fără câini și

poate el să treacă peste sfera sa de competență, dând ordine de natură religioasă unor autorități ce nu stau sub ascultarea sa.

În Satu Mare s'a pus la cale de curând o profanare îngrozitoare. Sub masca antirevizionismului, ortodoxia dominantă caută să facă cel mai odios act de expropriere culturală și morală. Nu le a fost de ajuns că ne au confiscat pe Andrei Mureșanu, pe George Coșbuc și pe alții. Acum ei vor să binecuvintez și piatră de temelie și la timpul său să desvălească statuia lui V. Lucăciu, leul dela Șişești, fala Bisericii Unite, fost elev al Propagandei Fide din Roma.

Ministerul Apărării Naționale, sfidând constituție, legi și tradiții, dă un ucaz că indiferent de gradul ierarhic ce are: Te Deum ul la serbările naționale are să-i facă exclusiv preotul ortodox, chiar dacă este în localitate mitropolie ori episcopie românească unită. Dl ministru crede că poate trata cu autoritățile de Stat ce ru-i aparțin și cu noi, cetățenii, ca majorul cu recruții la cazarmă? Se înșală! Vom urări cu băgare de seamă toată samavolnicia dumnealor, le vom denanța țării și lumii, vestejindu-le cu ultima energie.

S' a compus și cetit apoi următoarea moțiune care a fost viu aplaudată.

MOȚIUNE:

1° Congresul eparhial al AGRU-lui întrunit în Tășnad (7, 6, 1936), ascultând raportul secretarului și al casierului, precum și desbaterile urmate, exprimă întreaga sa mulțumire și recunoștință atât comitetului său de direcție cât și celor parohiale. Roagă comitetul de direcție să folosească toate mijloacele prevăzute în Statute pentru continuarea și intensificarea acțiunii sale, creind cadre și organizații și acolo unde ele încă nu există ca să se înstăpânească Cristos în toate sufletele, în toate familiile, în toate organizațiile, în toate țara.

2° Având toată solitudinea pentru consolidarea țării la granița de Vest, așa de mult discutată și pândită de un dușman neastâmpărat, congresul reprobă întrebuițarea puterii de Stat în scopuri de proselitism ortodox.

3° Conștient de adevărul că unirea face puterea, congresul înfurează cu toată energia tendința de a introduce vraja între frați, creind în mod artificial parohii ortodoxe în comune pur unite, aruncând impozite nedrepte asupra uniților și a celor de altă religie, în beneficiul ortodocșilor.

4° În deosebi e indignat congresul de neînțeleptele umiliri la cari unele autorități de Stat vor să supună Biserica română unită la sărbătorile naționale și la alte ocazii publice românești, oficiind „Te Deum”-uri exclusiv la biserica „dominantă”, cu înălțurarea Bisericii unite, cel puțin tot atât de românească, și în disprețul art. 22 din constituția țării.

5° Deoarece unele organe subalterne ale Ministerului Instrucțiunii publice nu înțelează a pândi clădirile și terenurile școlare aparținătoare Bisericii unite, congresul atarge atenția tuturor organizațiilor sale, în deosebi a membrilor veneratului cler să urmărească această chestie din caz în caz și, unde trebuința o va cere, să pornească acțiune judiciară pentru a-și păstra drepturi și proprietăți indiscutabile.

6° Constatând lipsa de ideal, criza morală înspăimântătoare a școlii românești și imixtiunea unor elemente străine și dușmănoase școlii, congresul cere stăruitor purificarea atmosferei școlare, autorizând comitetul său de direcție să ia măsurile cuvenite, la nevoie chiar să pregătească un congres al profesorilor de religia română unită să discute aceste probleme în deplină cunoștință de cauză, indicând mijloacele potrivite pentru soluționarea lor.

7° Apreciind după vednicie marea problemă a cotidianului catolic românesc în capitala țării, congresul își însușește în totul încheierile raporturilor săi și, pentru a duce cu un ceas mai curând la izbândă acest gând mareș, roagă respectuos înalta conferință episcopescă a instituii Dumineca Presei.

8° Dându-și seama de importanța clasei sociale de mijloc a industriașilor și comercianților români și creștini, atât pentru naționalizarea orașelor și pentru moralizarea vieții publice, congresul atrage luarea aminte a organizațiilor sale asupra nevoii organizării căminelor de ucenici în spirit creștin catolic și românesc.

D-l președinte a mulțumit apoi tuturor și a ridicat ședința.

La orele 18 d-l Dr. V. German și-a dezvoltat apoi magistrala conferință despre: Catholicism și Româ-

nism, arătând că aceste două idei nu numai că se împacă foarte bine, dar ele nu pot să existe una fără cealaltă. A urmat apoi concursul corurilor jărănești din comunele: Tășnad, Cian, Unimăt, Săruad, Sărvăzel și Săuca. Au reușit primele: Tășnad, condus de d-l înv. Onac, Sărvăzel, condus de d-l înv. dir. A. Ardeleanu și Săruad, condus de d-l înv. dir. I. Ardeleanu. Păr. Can. Dr. I. Georgescu a dăruit fiecărui cor câte 4 exemplare din »Imnul lui Gh. Pop de Băsești« text de Al. Ceușianu și muzică de păr. Fr. Hubic. Incasările făcute de coriști au fost distribuite în beneficiul lor. Ținem să subliniem jertfa făcută de cei din Sărvăzel, care au făcut pe jos 28 de km. mânași de dorul de-a lua parte la congres și concurs.

După cina comună, seara a avut loc o serată cu program, împreună cu o bogată tombolă, organizată de Reuniunea Femeilor Române Unite din Tășnad. S'a interpretat cu succes piesa »Martirii din Mexic«.

Astfel congresul în cele două zile, a dezvoltat o activitate prodigioasă. A înțeles să nu evite nicio chestiune morală sau națională presantă și, prin moțiunea votată, a ținut să-și spună demn și energic cuvântul, cerând celor în drept satisfacerea doleanțelor și propunându-și ca în chestiunile pe care le poate rezolva Agru-l singur, să muncească intens și pe mai departe.

Aurel Pop.

Se impune o precizare de raporturi

Aș vrea ca rândurile de mai jos să fie tălmăcite cu intenția care le scriem. N'am fost și nici nu vrem să fim alimentatori de »dihonie« între frați, dar sunt lucruri ce dacă nu sunt puse la punct din vreme, produc recensuri ce pot să ducă la adevărate catastrofe. *Mă ocup de biserica „dominată,” cu tot aparatul auxiliar mirean ce-i secondează intențiile față de biserica noastră română unită cu Roma.* Se impune o reflecție temeinică asupra acestei situații morbide, pentru că noi credem că prin aceasta ne punem nu numai în slujba dreptății și adevărului ci servim și un mare interes al neamului nostru. În vremile de față avem nevoie, mai mult decât oricând, de unire între fiii întregului neam Românesc și nu de *insinuări injuste și persecuții meschine și odioase*, care numai la frație nu pot duce.

Cu modestele mele puteri încerc aici anumite precizări în acest domeniu, însușindu-mi toate riscurile unei asemenea tentații, cu gândul să-mi servesc biserica și neamul.

Constituția Statului Român, în Titlul II. art. 22 spune că „*Biserica creștină ortodoxă și cea greco-catolică sunt biserici românești*”. Sau cu alte cuvinte, ambele sunt biserici naționale, în sensul că ambele înglobează credincioși cari sunt cu trup și suflet nu numai creștini ci și afiliați în mod egal aspirațiilor acestui neam. Trecutul de lupte naționale le dă dreptul la recunoștința națională egală. Aceasta e litera Constituției din care rezultă:

1. *O cinste deosebită față de biserica noastră, pentru vrednicile câștigate prin luptele naționale din trecut, iar pentru prezent eliminarea oricărei suspiciuni față de dragostea și loialitatea ei față de interesele vitale ale Statului nostru Român, pentru care s'a jertfit și se va jertfi.*

2. *Tratament egal în viața de stat cu biserica ortodoxă creștină.*

După constituția țării așa ar trebui să fie, însă lucrurile se petrec cu totul altfel. Pornesc din anumite cercuri insinuări meschine, suntem acuzați că nutrim idealuri streine și periculoase în raport cu interesele acestui neam. În numele unor rațiuni superioare de stat s'a pornit o prigoană deșanțată împotriva credincioșilor noștri, proselitismul ortodox între credincioșii români uniți se face cu mijloace necreștinești și rușinoase, iar biserica noastră e vexată în demnitatea ei la tot pasul.

Trecem la precizări. Trecutul de lupte al Bisericii Române unite cu Roma nu mai poate fi contestat, oricât ar încerca unii. El vorbește de sub »colbul cronicelor bătrâne«. Scrisul lui Șincai și frajilor săi întru ideal și mucenicie, jertfele lui Inochentie Micu, patronajul cultural a lui Samuil Vulcan, apostolatul național a lui Bariș și Cipariu, neastâmpărul în luptele naționale a lui Vasile Lucaciu, râvna lui Bunea pentru rosturile noastre ca neam și alături de ei atâta zestre depusă cu cinste pe altarul neamului nu poate fi întunecată de bâlbăituri inconștiente, ce nu pot ascunde patima îngustă și meschină ce le pornește.

Ne-au roșit obraji de rușine, când la un mare praznic de pioasă recunoștință a neamului nostru, când gândurile tuturor pluteau departe în vremurile tragice din anul 1785, păstorul bisericii ortodoxe românești căuta »denunțianți« între credincioșii unei biserici românești care a semănat revoltă în sufletul obidit de întunecime al acestui neam, numai cu scopul ca să lovească în noi, în cei de azi. Svârcoliri de talia celei de mai sus sunt neputincioase și nici nu le-am lua în seamă dacă nu ar produce anumite amărăciuni sufletești. Ne doare, s'o spunem drept, mai întâi ca români, pentru că a încerca să întuneci memoria lui *Samuil Vulcan* — așa cum a încercat un profesor dela Arad — pentru ca să ridici în slavă pe nu știu care sârb, de care erau sătui până în gât un *Moise Nicoară*, *Dimitrie Țichindeal*, un *Eftimie Murgu* sau *Tincu Velea*, cari i-au cunoscut și de bună seamă i-au știut aprecia mai bine decât

noi cei de azi, este o faptă monstruoasă a unui fiu nerecunoscător. Lovituri de măciucă de felul celor de mai sus vin în fiecare zi și am vrea să știm și noi pentru ce; care scopuri se servesc prin ele? Ale noastre comune? Dacă nu, de cine și pentru ce sunt alimentate? Pentru că, să nu se uite, că odată toi trebuie să dea seamă și generația noastră pentru faptele sale.

Iar dacă trecutul bisericii noastre e răstălmăcit așa cum se știe, aceasta se face pentru a se câștiga arme de luptă în contra noastră pentru vremile prezente. Ne întrebăm și așteptăm un răspuns din partea celor vizați: Ce-am greșit noi, ce-a greșit Biserica noastră unită, pentru ca să ni se deneghe drepturile înscrise în constituția țării la 1923? Ne-am schimbat credința? Doar profesăm și astăzi aceeași credință catolică, căreia s'a atașat Biserica noastră în anul 1700 și prin care a făcut atâta bine pentru renașterea acestui neam. Suntem prin credința noastră mai puțin români decât frații noștri ortodocși? Intr'adevăr în ultimul timp s'a discutat mult dacă poți fi în aceleași timp catolic și român adevărat și s'a cam abuzat de expresii ca »sufletul ortodox al acestei nații«, încât multă lume de bună credință a rămas uluită. Problema a fost pusă însă în mod perfid. De ce nu se putea și altfel? De ce nu s'a întrebat această lume pasionată de ideologie și discuții cu tâlc: *prin ce fapte s'au dovedit Românii ortodocși mai români decât Românii greco-catolici?* Să se fi arătat prin exemple în ce constă infidelitatea noastră față de marile interese ale acestui neam. În vieța noastră de stat de bună seamă primează naționalul și de bună seamă dacă am fi fost prinși cu ocaua în acest domeniu, trebuia să suferim toate consecințele.

În cazul acesta trebuie schimbată constituția, pentru că nu vrem să ajungem în situația eroului lui Caragiale ca, în fața abuzurilor, cu fața crispată să strigăm și noi: »Curat constituțional!«

Nu e târziu încă. Ni se poate răspunde încă și acum. *Suntem noi Românii uniți cu Biserica Romei încă fiii neamului pentru care am luptat și ne-am jertfit?! Răspunsul acesta îl așteptăm două milioane credincioși ai Bisericii noastre, cari ne credem, să ni se ierte dacă n'o fi așa, Români!* Prof. V. Bolca

CRONICI

Ne părăsește Mgr. Valerio Valeri

„L'Osservatore Romano», din 29 Mai crt. aduce știrea că Sf. Părinte a binevoit a-l numi pe **Exce-lența Sa Valerio Valeri** — nunțiu apostolic din București — în aceeași calitate în Cetatea lumină, Paris.

Născut la 7 XI 1883, în Santa Fiora (Italia), după strălucite studii filozofice și teologice, Excelența Sa e hirotonit întru preot la 25 XII 1907.

Între timp îl întâlnim, canonic, profesor de Teologie Dogmatică, capelan militar și iarăși profesor de Drept public bisericesc.

Grație unor alese însușiri diplomatice, în anul 1920 Mgr. Valerio Valeri e chemat să activeze în lumea diplomatică a Vaticanului. Și s'a dovedit la înălțime în toate posturile cari i s'au încredințat.

Așa, ca Auditor pe lângă Nunțiatul din Paris; ca Arhiepiscop titular de Efez și Delegat Apostolic pentru Egipt și Palestina. Nu mai puțin norocoasă

a fost activitatea diplomatică a Excelenței Sale în calitate de Nunțiu Apostolic în România. Modest după vorbă, după port, afabil cu cei mari ca și cu cei mici, Excelența Sa, era deci natural să se bucure numai de simpatii.

De unde și regretul unanim, la vestea nimirii Excelenței sale de Nunțiu Apostolic în capitala Franței.

Regretul nostru e în parte doar, contra-balanșat de gândul că Mrg. Valerio Valeri ne este prieten și pe mai departe. Ne place a crede că și de acolo de departe se va gândi numai cu drag la România și la Români.

Animați de aceste intemeiate sentimente, urăm Excelenței Sale: **Intru mulți ani Stăpâne Sfinte!**

— **Exercițiile spirituale** se vor ține și în acest an la Seminar tot în două serii. Seria I din 30 Iunie crt. orele 18 până în 4 Iulie dimineața. Seria II din 7 Iulie crt. orele 18 până în 11 Iulie dimineața. Înainte de seria II a exercițiilor spirituale, 6—7 Iulie vor avea loc și examenele prosidonale prevăzute în pgr. 22, Decret. XVI al Sinodului eparhial din 1926.

— **Inaugurarea unui nou loc de pelerinaj.** În 14 Iunie crt. deodată cu târnosirea Bisericii din Drăgești, închinată Sf. Anton de Padua, a avut loc și inaugurarea pelerinajelor la acest sanctuar de seamă. Dată fiind importanța covârșitoare a evenimentului, în numărul viitor al revistei noastre vom publica o amplă dare de seamă despre el.

Anunț școlar.

Liceul de fete rom. cat. Sf-ta Ursula cu drept de publicitate și cu V clase, se va desvolta în fiecare an cu o clasă, până la VIII clase, va funcționa dela începutul anului școlar 1936/937 (așa dar dela 1 Septembrie) cu limba de predare română.

La examenul de admitere pt. cl. V-a elevele se pot prezenta la direcțiunea școlii cu toate actele necesare, dela primele zile ale lui Iunie până la 20 Iunie a. c. În internat, limba de conversație în mod obligator va fi limba română și franceză.

Convocare.

Domnii acționari ai Băncii Unirea s. a. Oradea sunt convocați prin aceasta pe ziua de 25 Iunie 1936 ora 17 la adunarea generală extraordinară pentru modificarea statutelor.

Consiliul de administrație.

Institutul Medico-Pedagogic de Stat, Ineu, jud. Arad.

Anunț.

În vederea anului școlar 1936/1937, primește copii anormali (debili mintali) în etatea școlarității, atât începători, cât și de aceia ale căror puțințe intelectuale îi fac inadapabili programei pentru normali, și în consecință, devenind un balast al școalelor pentru normali, se elimină prin firea lucrurilor din aceste.

Copii sunt interni, gratuit și cu plată. Institutul are ateliere de meserii și grădini.

Informațiuni detaliate asupra condițiilor de primire la Direcțiunea Institutului, com. Ineu, județul Arad.

Director, Dr. Moldovan.